

Dita Göttlichová: Gender a mezinárodní migrace: srovnání role ženy a muže v migračním procesu na příkladu Číňanů v České republice

Práce má 89 stran textu (včetně tabulek a grafů), 5 stran seznamu literatury a internetových zdrojů a 2 strany přílohy – struktury vedeného rozhovoru.

Práce se dotýká tématu role genderu v procesu mezinárodní migrace. Toto téma je v současnosti velmi aktuální a v podstatě žádný z robustnějších výzkumů mezinárodní migrace v Evropě se bez analýzy tohoto aspektu neobejde. Reflektována je tak v některých směrech potvrzená rozdílnost percepce i chování žen-migrantek od mužů-migrantů. V minulosti „teorie i praxe“ migračního výzkumu vycházela spíše ze zkušeností, které nepotvrzovaly významnější rozdíly mezi oběma pohlavími.

Autorka člení práci do tří logických celků. V první části představuje hlavní koncepty genderu jak podle reflexe v rámci vědních disciplin, tak z hlediska vazby na problematiku mezinárodní migrace. Autorka aplikuje i vývojový pohled, kdy zařazuje jednotlivé koncepty do vybraných časových úseků. Ve druhé části představuje vybrané charakteristiky týkající se genderu na příkladu České republiky a současně si podkapitolou „charakter čínské migrace“ připravuje pole pro třetí blok, ve kterém prezentuje výsledky vlastního empirického šetření – hloubkových interview s 10 respondenty – čínskými imigranty do Česka. Interview jsou strukturována do několika základních tematických bloků: důvody migrace, organizace rodinného života, ekonomická aktivita, volný čas a pozitiva a negativa migrace do Česka.

Autorka přistoupila k práci zodpovědně. Její teoreticko/konceptuální zarámování problematiky (vztahu gender a migrace) tvoří poměrně ucelený přehled, který dosud v naší odborné literatuře chyběl. Autorka chápe správně gender aspekt v širších souvislostech a dimenzích a neváže jej úzce k pouhému rozdílu „mezi pohlavími“. Rovněž tak akcentuje obtížnost řešeného tématu, kdy je mnohdy velmi obtížné oddělit podmíněnosti genderu od vlivu dalších proměnných jako je např. věk, etnicita, společenská třída, pozice v životním cyklu apod. Představení genderových dat za Česko je standardní deskripcí. Vlastní hloubková interview vybraných 10 čínských respondentů se snaží zodpovědět 4 základní výzkumné otázky zkoumající proces rozhodování o migraci, motivy příchodu, vliv imigrace na změnu životního stylu a zvládání integračního procesu, to vše vis-a-vis gender dimenzi. Paradoxně autorka v daných kontextech nikde nenachází výraznějších rozdílů ve vnímání a chování mužů a žen, což ale nic nemění na naléhavosti takovéto analýzy. Naproti tomu mnohdy implicitně poukazuje na možné výraznější potenciální difference způsobené jinými proměnnými – např. rozdíl respondentů podle místa původu: město versus venkov. Autorka získává pestrý obrázek reality, nicméně pravděpodobně i díky nemožnosti přímé komunikace s respondenty v jejich mateřštině, získané odpovědi leckde postrádají „niternější“ reakce a výpovědi. Osobně částečně postrádám větší důraz na aspekty ryze geografické.

Práce má vnitřní logiku. Je psána kultivovaně, bez větších jazykových prohřešků. Přílohy jsou adekvátní stejně jako použitá literatura. Autorka prokázala schopnost zpracovat dané výzkumné téma na solidní úrovni a posunula poznání na poli čínské imigrace do Česka kupředu. Práci doporučuji k obhajobě.

20.9.2006

Doc. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc.